

પરિશિષ્ટ-4

SEBI અને સ્ટોક એક્સચેન્જ દ્વારા સ્ટોક બ્રોકર્સ, સબ-બ્રોકર્સ અને ગ્રાહકો માટે નિયત કરાયેલા હક્કો અને ફરજો

1. એક્સચેન્જ/સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા (SEBI) દ્વારા વ્યાખ્યાયિત કરાયેલા નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો તેમજ વિવિધ સમયે જાહેર કરાયેલા પરિપત્રો/નોટિસ પ્રમાણે એક્સચેન્જ ઉપર લેવડ-દેવડ માટે ગ્રાહક સિક્યોરિટીઝ/કોન્ટ્રાક્ટ્સ/અન્ય સાધનોમાં રોકાણ/ટ્રેડ કરી શકશે.
2. એક્સચેન્જના તમામ નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો તથા SEBI દ્વારા નિયમો અને ધારાધોરણો હેઠળ જાહેર કરવામાં આવેલા પરિપત્રો/નોટિસ તેમજ વિવિધ સમયે સરકારી સત્તામંડળ દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવેલા સંબંધિત જાહેરનામા સાથે સ્ટોક બ્રોકર, સબ-બ્રોકર અને ગ્રાહક બંધાયેલા રહેશે.
3. ગ્રાહકે સિક્યોરિટીઝ અને/અથવા ડેરિવેટિવ્સ કોન્ટ્રાક્ટ્સમાં લેવડ-દેવડ કરવા બાબતે અને સ્ટોક બ્રોકર મારફતે પોતાના ઓર્ડરને અમલમાં મૂકે તેવી અપેક્ષા રાખતા પહેલાં સ્ટોક બ્રોકરની ક્ષમતાઓ અંગે પોતાની જાતને સંતુષ્ટ કરવી જોઈએ, આ ઉપરાંત સ્ટોક બ્રોકર ઓર્ડરનો અમલ કરે તે પહેલાં તેની આ પ્રકારની ક્ષમતાઓ અંગે ગ્રાહકે વિવિધ સમયે પોતાની જાતને સંતુષ્ટ કરવી જોઈએ.
4. સ્ટોક બ્રોકરે ગ્રાહકની વાસ્તવિકતા અને નાણાંકીય સદ્વરતા તથા તેના દ્વારા ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવતી સેવાઓ સંબંધિત નાણાકીય હેતુ વિશે પોતાની જાતને સંતુષ્ટ કરવી જોઈએ.
5. સ્ટોક બ્રોકરે તેના દ્વારા જે લેવડ-દેવડ કરવાની છે, તે સંબંધિત જવાબદારીઓ તેમજ સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા કરવામાં આવતા કાર્યો સંબંધિત કોઈપણ પ્રકારની મર્યાદાઓ, જવાબદારીઓ અને ક્ષમતાઓ અંગે ગ્રાહકને જાણકારી આપવા પગલાં ભરવા જોઈએ.
6. સ્ટોક બ્રોકરની ગ્રાહક સાથેની તમામ લેવડ-દેવડમાં સબ-બ્રોકરે તમામ પ્રકારનો સહયોગ અને સહકાર આપવો જોઈએ.

ગ્રાહક માટેની માહિતી

7. સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા “એકાઉન્ટ ઓપનિંગ ફોર્મ”માં માંગવામાં આવેલી તમામ માહિતી ગ્રાહકે સહાયક વિગતો સાથે ઉપલબ્ધ કરાવવાની રહેશે, જે સ્ટોક એક્સચેન્જ/SEBI દ્વારા વિવિધ સમયે ફરજિયાત બનાવવામાં આવ્યું છે.
8. એકાઉન્ટ ઓપનિંગ દસ્તાવેજમાં ગ્રાહકે તમામ ફરજિયાત જોગવાઈઓથી પોતાની જાતને પરિચિત કરાવવાની રહેશે. ગ્રાહક દ્વારા સ્વિકારવામાં આવેલા નિયમો અને શરતો મુજબ સ્ટોક બ્રોકરો દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા વધારાના કલોઝ અથવા દસ્તાવેજ ફરજિયાત ન હોઈ શકે.
9. એકાઉન્ટ ખોલવામાં આવ્યું હોય તે સમયે અથવા તે બાદ ‘એકાઉન્ટ ઓપનિંગ ફોર્મ’માં જો કોઈ બદલાવ હોય તો ગ્રાહકે તાત્કાલિક ધોરણે સ્ટોક બ્રોકરને આની જાણકારી આપવાની રહેશે; આમાં અરજી પાછી ખેંચી લેવી/નાદારીની અરજી અથવા કોઈપણ અરજી કે જે તેની ક્ષમતા સાથે સંકળાયેલી હોય. ગ્રાહકે સમયાંતરે બ્રોકરને પોતાની નાણાકીય માહિતી અંગેની જાણકારી/તેમાં સુધારા અંગેની જાણકારી આપવી જોઈએ.
10. સ્ટોક બ્રોકર અને સબ-બ્રોકરે ગ્રાહક દ્વારા એકાઉન્ટ ઓપનિંગ ફોર્મમાં આપવામાં આવેલી તમામ માહિતી અથવા ગ્રાહક સંબંધિત અન્ય માહિતી, ગુપ્તતા સંબંધિત જાળવી રાખવાની રહેશે અને આ ઉપરાંત જો કાનૂની/નિયમકીય જરૂરિયાતોને બાદ કરતાં આ માહિતી કોઈપણ વ્યક્તિ / સત્તામંડળ સમક્ષ જાહેર કરવી જોઈએ નહીં. જોકે, ગ્રાહકની મંજૂરી મેળવ્યાં બાદ સ્ટોક બ્રોકર તેના ગ્રાહકની માહિતી કોઈપણ સમક્ષ જાહેર કરી શકે છે.

માર્જિન

11. સ્ટોક બ્રોકર અથવા એક્સચેન્જ અથવા SEBI દ્વારા વિવિધ સમયે ગ્રાહક જે સેગમેન્ટ(સ)માં ટ્રેડ કરે છે તેના માટે નક્કી કરાયેલા અને લાગુ પડતાં પ્રારંભિક માર્જિન, વિથ હોલ્ડિંગ માર્જિન, સ્પેશિયલ માર્જિન, અથવા આવા અન્ય માર્જિનને ગ્રાહકે ચૂકવવા પડશે. સ્ટોક બ્રોકરને વધારાના માર્જિન (એક્સચેન્જ, ક્લિઅરિંગ હાઉસ/કોર્પોરેશન અથવા SEBI દ્વારા જરૂરી ન

ગણવામાં આવ્યું હોય તો પણ) વસૂલવાની અબાધિત અને પૂર્ણ મંજૂરી છે અને ગ્રાહક નિયત સમયગાળામાં આ માર્જિન ચૂકવવા માટે બંધાયેલા છે.

12. ગ્રાહક સમજે છે કે તે તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા માર્જિન તેની તમામ બાકી ચૂકવણીઓ માટે લાગુ પડતા નથી. સતત માર્જિન ચૂકવવા છતાં ગ્રાહક તેના ટ્રેડના સેટલમેન્ટ માટે (અથવા લેવા બંધાયેલ) તેમજ કોન્ટ્રાક્ટને લેવા/અપનાવવા માટે આ પ્રકારની ચૂકવણી કરવા માટે બંધાયેલો છે.

ટ્રાન્ઝેક્શન અને સેટલમેન્ટ

13. ગ્રાહકે સિક્યોરિટી/ડેરિવેટિવ્સ કોન્ટ્રાક્ટ ખરીદતી વખતે અથવા વેચતી વખતે લેખિતમાં ઓર્ડર આપવાનો રહેશે અથવા સ્ટોક બ્રોકર અને ગ્રાહક વચ્ચે થયેલી પારસ્પરિક સમજૂતી પ્રમાણે અન્ય કોઈ પ્રકારે ઓર્ડર આપવાનો રહેશે. સ્ટોક બ્રોકરે તે ગ્રાહકને આપવામાં આવેલા યુનિક ગ્રાહક કોડમાં જ ગ્રાહકના ઓર્ડર મૂકવામાં આવે અને ટ્રેડ કરવામાં આવે તે બાબત સુનિશ્ચિત કરવાની રહેશે.
14. સ્ટોક બ્રોકરે તેના ગ્રાહકને તમામ માહિતી ઉપલબ્ધ કરાવવી જોઈએ તથા ટ્રેડિંગ/સેટલમેન્ટ સાઈકલ, ડિલિવરી/પેમેન્ટના સમયપત્રક, અન્ય કોઈપણ પ્રકારના ફેરફારો અંગે સમયાંતરે ગ્રાહકને વિગતો આપવી જોઈએ, આની સામે ગ્રાહકની જવાબદારી એ રહે છે કે તે કરવામાં આવેલા ટ્રેડ સંબંધિત સ્ટોક એક્સચેન્જના આ પ્રકારના તમામ સમયપત્રક/પ્રક્રિયાઓને પૂર્ણ કરે.
15. સ્ટોક બ્રોકરે એ બાબત સુનિશ્ચિત કરવાની રહેશે કે SEBI ના નિયમો, નિયમનો, પરિપત્રો, નોટિસ, માર્ગદર્શિકાઓ અને/અથવા એક્સચેન્જના નિયમો, નિયમનો, પેટા-નિયમો, પરિપત્રો અને નોટિસમાં દર્શાવાયેલા હેતુ સિવાય તે ગ્રાહક દ્વારા જમા કરાવવામાં આવેલા નાણા/સિક્યોરિટી ડિપોઝિટને એક અલગ ખાતામાં રાખે, પોતાના વ્યક્તિગત ખાતાથી તેને અલગ રાખે અથવા અન્ય ગ્રાહકના ખાતાથી પણ અલગ રાખે તથા બ્રોકર આ નાણાંનો વ્યક્તિગત ઉપયોગ ન કરે અથવા અન્ય ગ્રાહક માટે પણ ઉપયોગ ન કરે.
16. જ્યારે એક્સચેન્જ(સ) પોતાની જાતે તમામ ટ્રેડ(સ)ને રદ કરે ત્યારે ગ્રાહક વતી કરવામાં આવેલા તમામ ટ્રેડ પણ વાસ્તવમાં રદ થયેલા ગણાશે, સ્ટોક બ્રોકરે તેમના ગ્રાહક(કો) સાથે સંબંધિત કોન્ટ્રાક્ટ(સ) રદ કરવા માટે બંધાયેલા હોય છે.
17. એક્સચેન્જ પર જે પણ લેવડ-દેવડ કરવામાં આવી હોય તે જ્યાં ટ્રેડ અમલમાં મુકાય છે તે એક્સચેન્જ દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલા નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો તથા પરિપત્રો/નોટિસોને આધિન હોય છે, અને જ્યાં ટ્રેડ અમલમાં મુકાય છે તે એક્સચેન્જ દ્વારા નક્કી કરાયેલા પેટા-નિયમો અને નિયમનો પ્રમાણે આ પ્રકારના ટ્રેડ સાથે સંબંધિત તમામ પક્ષો કોર્ટના અધિકાર ક્ષેત્ર હેઠળ આવે છે, આ એક્સચેન્જના નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો સંબંધિત જોગવાઈઓ તથા તે હેઠળ જાહેર કરવામાં આવેલા પરિપત્રો/નોટિસોને આધિન રહીને ટ્રેડ કરવામાં આવ્યું છે.

બ્રોકરેજ

18. ગ્રાહકે સમયાંતરે સ્ટોક બ્રોકરને દલાલી અને લાગુ પડતી રકમ ચૂકવવાની રહેશે તેમજ આ ગ્રાહકના ખાતા, વ્યવહાર અને સ્ટોક બ્રોકરે તેના ગ્રાહકને આપેલી સેવાઓ ઉપર લાગુ પડે છે. સંબંધિત સ્ટોક એક્સચેન્જના નિયમો, નિયમનો અને પેટા-નિયમો અને/અથવા SEBI ના નિયમો અને નિયમનોમાં નક્કી કરાયેલી મહત્તમ દલાલીથી વધુ સ્ટોક બ્રોકર દલાલી વસૂલી શકે નહીં.

લિક્વિડેશન અને પોઝિશનની સમાપ્તિ

19. સ્ટોક બ્રોકરના અન્ય હક્કો પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના (મુદ્દાને આબ્રિટ્રેશન (લવાઈ) સમક્ષ લઈ જવા સહિત) ગ્રાહકે એ બાબતની સમજ રાખવી જોઈએ કે માર્જિન અથવા અન્ય રકમ ન ચૂકવવાના તેમજ બાકીના દેવા ન ચૂકવવા વગેરે જેવા કિસ્સામાં સ્ટોક બ્રોકર ગ્રાહકની તમામ અથવા કોઈ એક પોઝિશનને લિક્વિડેટ/બંધ કરી શકે છે અને ગ્રાહકની જવાબદારીઓ/ફરજોની સામે આ પ્રકારે પોઝિશનના લિક્વિડેશન/બંધ કરી પોતાના લેણા સરભર કરી શકે છે. આ પ્રકારે લિક્વિડેશન/બંધ કરવાની કામગીરી દરમિયાન કોઈપણ પ્રકારે થયેલા નુકસાન અને નાણાકીય ચાર્જીસ ગ્રાહક પાસેથી વસૂલ કરવાના રહેશે.

20. ગ્રાહકના મૃત્યુ અથવા નાદારીના કિસ્સામાં તથા અન્ય કોઈ પરિસ્થિતિમાં નાણાં લેવામાં અને ચૂકવવામાં અથવા સિક્વોરિટીની ડિલિવરી અથવા તેને તબદીલ કરવામાં અક્ષમ હોવા તેમજ ખરીદી અથવા વેચવાનો ઓર્ડર આપ્યો હોય તેવાં કિસ્સામાં, ગ્રાહકના એસ્ટેટની સામે, જો કોઈ હોય તો સ્ટોક બ્રોકર ગ્રાહકની લેવડ-દેવડ બંધ કરીને નુકસાનીનો દાવો કરી શકે છે. ગ્રાહક અથવા તેના નમનિયુક્તિઓ, આનુગામી, વારસદારો અને નામે લેનાર વ્યક્તિ જો બાકીના લેણા નીકળે તો તે ચૂકવવા બંધાયેલા છે. ગ્રાહકે એ બાબતની નોંધ લેવી જોઈએ કે વારસદારની તરફેણમાં ભંડોળ/સિક્વોરિટીઝની તબદિલી માટે કાનૂની વારસાદાર સામે શેર બ્રોકરની માન્ય મંજૂરી હોવી જોઈએ.
21. સ્ટોક બ્રોકરે ગ્રાહકની ચૂકવણી/ડિલિવરી તથા અન્ય પાસાઓમાં નાદારી અંગે સંબંધિત એક્સચેન્જનું ધ્યાન દોરવું જોઈએ. જે કિસ્સામાં નાદાર ગ્રાહક કોર્પોરેટ સંસ્થા/ભાગીદારી સંસ્થા/માલિકીની કંપની હોય અથવા અન્ય કોઈ કાનૂની સંસ્થા હોય તો સ્ટોક બ્રોકરે ડાયરેક્ટર(રો)/પ્રમોટર(રો)/ભાગીદાર(રો)/માલિક(કો)ના નામ આપવા જોઈએ અને સ્ટોક બ્રોકરે તેમની માહિતી સંબંધિત એક્સચેન્જ(સ)ને આપવી જોઈએ.

વિવાદનું નિરાકરણ

22. સ્ટોક બ્રોકરે સંબંધિત એક્સચેન્જસ અને સેબીના સંપર્કની વિગતો ગ્રાહકને આપવી જોઈએ.
23. સ્ટોક બ્રોકરે દરેક લેવડ-દેવડ તેના મારફતે થઈ હોવાના કારણે ગ્રાહકની તકરાર નિવારણમાં સહકાર આપવો જોઈએ અને શેરની ખોટી ડિલિવરી, ખોટી ડિલિવરીના રેક્રિડિકેશન વગેરે સંબંધિત વાંધાઓને દૂર કરવા જોઈએ.
24. જ્યાં ટ્રેડ અમલમાં મુકાયો છે તે એક્સચેન્જસના નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો તથા સમયાંતરે જાહેર કરાયેલા પરિપત્રો/નોટિસો અને તેના અમલીકરણ હેઠળ ગ્રાહક અને સ્ટોક બ્રોકરે ડિપોઝિટ, માર્જિનના નાણા વગેરે સંબંધિત કોઈપણ પ્રકારના દાવા અને/અથવા વિવાદને મધ્યસ્થી (લવાઈ) પાસે લઈ જવા જોઈએ.
25. સ્ટોક બ્રોકરે તેના અને ગ્રાહક વચ્ચે થયેલા વ્યવહાર બાદ સર્જાયેલા વિવાદના ઉકેલ માટેની પ્રક્રિયા ઝડપી બને તે સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ અને તે આ પ્રકારની પ્રક્રિયામાં મધ્યસ્થીના અમલીકરણ માટે જવાબદાર હોવો જોઈએ.
26. ગ્રાહક/સ્ટોક બ્રોકર સમજે છે કે સત્તાવાર પ્રતિનિધિ દ્વારા વિવાદના ઉકેલ માટે, જો કોઈ હોય તો, અપાયેલા સૂચનોના પાલન માટે ગ્રાહક/સ્ટોક બ્રોકર બંને બંધનકર્તા છે અને ગ્રાહક/સબ-બ્રોકર વતીના પ્રતિનિધિ દ્વારા અપાયેલા સત્તાવાર પત્રની સૂચનાઓનો અમલ કરવાં બંધાયેલા રહેશે.

સંબંધ સમાપ્તિ

27. સ્ટોક બ્રોકરની નાદારી, મૃત્યુ, રાજીનામા અથવા હકાલપટ્ટી તેમજ બોર્ડ દ્વારા તેનું પ્રમાણપત્ર રદ કરવામાં આવે તે બાબતો સહિત સ્ટોક એક્સચેન્જના સભ્ય તરીકે કોઈપણ કારણોસર સ્ટોક બ્રોકરના સભ્યપદને સ્થગિત કરી દેવામાં આવે તો સ્ટોક બ્રોકર અને ગ્રાહક વચ્ચેના આ સંબંધો રદ થઈ જાય છે.
28. સ્ટોક બ્રોકર, સબ-બ્રોકર અને ગ્રાહક સામેના પક્ષને લેખિતમાં નોટિસ આપીને ઓછામાં ઓછા એક મહિના બાદ બહારના કોઈ પક્ષને કંઈપણ કારણ આપ્યા વિના તેમના વચ્ચેના સંબંધોને રદ કરવાનો હક્ક ધરાવે છે. સંબંધોમાં આ પ્રકારની સમાપ્તિ થતાં પહેલાંની પક્ષના તમામ હક્કો, જવાબદારીઓ અને ફરજો તેમજ લેવડ-દેવડ સંબંધિત અસ્તિત્વમાં રહે છે અને બંને પક્ષો અથવા તેમના વારસદારો, અમલકર્તાઓ, સત્તામંડળ, કાનૂની પ્રતિનિધિઓ અથવા આનુગામી કોઈપણ સંબંધિત કેસ દરમિયાન તેના માટે એકબીજા સાથે જોડાયેલા રહે છે.
29. સબ-બ્રોકરના મૃત્યુ/નાદારી અથવા બોર્ડ સાથે તેના રજીસ્ટ્રેશનને રદ કરવા અથવા સ્ટોક એક્સચેન્જ દ્વારા સબ-બ્રોકરની માન્યતા રદ કરવી અને/અથવા સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા સબ-બ્રોકર સાથેનો કરાર રદ કરવા સહિતના કોઈપણ કારણો અંગે ગ્રાહકને તેની જાણકારી આપવાની રહેશે અને આવા કિસ્સામાં ગ્રાહક સ્ટોક બ્રોકરના સીધા ગ્રાહક બની જશે, ઉપરાંત સ્ટોક બ્રોકર, સબ-બ્રોકર અને ગ્રાહકના તમામ "હક્કો અને ફરજો" દસ્તાવેજની તમામ જોગવાઈઓ અમલમાં રહેશે, જ્યાં સુધી ગ્રાહક ઓછામાં ઓછા એક મહિનાના સમયગાળા પ્રમાણે સંબંધો સમાપ્ત કરવા અંગે સ્ટોક બ્રોકરને લેખિતમાં નોટિસ ન આપે ત્યાં સુધી આ અમલી રહેશે.

વધારાના હક્કો અને ફરજો

30. સ્ટોક બ્રોકરે તેના દ્વારા થયેલી લેવડ-દેવડ બાબતને ગ્રાહકને તેના ડિવિડન્ડ, રાઇટ્સ અથવા બોનસ શેર વગેરે જેવી બાબતો સંબંધિત સુરક્ષા મળી રહે તે સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે, અને આ ઉપરાંત શેર બ્રોકરે જેના માટે અને જેના વતી સિક્યોરિટીઝમાં લેવડ-દેવડ કરી હોય તે ગ્રાહકના હિતોને નુકશાન પહોંચે તેવી કોઈપણ પ્રવૃત્તિ કરવાની રહેશે નહીં.
31. સેબી અને જે એક્સચેન્જ ઉપર ટ્રેડ અમલમાં મુકાઇ હોય તેના દ્વારા જાહેર કરાયેલા નિયમો, નિયમનો, પેટા-નિયમો, પરિપત્રો, નોટિસ અને માર્ગદર્શિકા પ્રમાણે સ્ટોક બ્રોકર અને ગ્રાહકે સમયાંતરે તેમના ખાતાની પતાવટ કરવાની રહેશે.
32. સ્ટોક બ્રોકરે એક્સચેન્જ દ્વારા નક્કી કરાયેલા ફોર્મેટ પ્રમાણે સમયાંતરે તેના ઘટકોને કોન્ટ્રાક્ટ નોટ ઇશ્યુ કરવાની રહેશે, જેમાં ઓર્ડર નંબર, ટ્રેડ નંબર, ટ્રેડ સમય, ટ્રેડ કિંમત, ટ્રેડ જથ્થો, ડેરિવેટિવ્સ કોન્ટ્રાક્ટની વિગતો, ગ્રાહક કોડ, બ્રોકરેજ, અન્ય તમામ યાજીર્સ તથા એક્સચેન્જ દ્વારા નિયત કરાયેલા ચોક્કસ સમયગાળામાં અન્ય તમામ વિગતો સહિત લેવડ-દેવડની દરેક વિગતોનો સમાવેશ થાય છે. સ્ટોક બ્રોકરે કામકાજના એક દિવસ દરમિયાન રોકાણકારને લેવડ-દેવડની કોન્ટ્રાક્ટ નોટ હાર્ડ નકલ અને/અથવા ડિજિટલ સહીનો ઉપયોગ કરીને ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે મોકલવાનું રહેશે.
33. સ્ટોક બ્રોકરે સંબંધિત એક્સચેન્જ કે જ્યાં ટ્રેડ અમલમાં મુકાઇ હોય ત્યાંથી પેઆઉટની રિસિપ્ટ સાથે કામકાજના એક દિવસ દરમિયાન ગ્રાહકને ભંડોળની ચૂકવણી અથવા સિક્યોરિટીઝની ડિલિવરી કરી શકે છે સિવાય કે જે એક્સચેન્જ ઉપર ટ્રેડ અમલમાં મુકાઇ હોય તેના દ્વારા સમયાંતરે નક્કી કરાયેલા શરતો અને નિયમોને આધિન અને ગ્રાહક દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યું હોય.
34. જે એક્સચેન્જ ઉપર ટ્રેડ અમલમાં મુકાઇ હોય તેના દ્વારા નિયત કરાયેલા સમયગાળા દરમિયાન સ્ટોક બ્રોકરે ફંડ અને સિક્યોરિટીઝ આ બંનેનું સંપૂર્ણ સ્ટેટમેન્ટ ઓફ એકાઉન્ટ નિયત સમયગાળા અને ફોર્મેટમાં તેના ગ્રાહકને મોકલવાનું રહેશે. વધુમાં, સ્ટેટમેન્ટમાં એવું પણ દર્શાવેલું હોવું જોઈએ કે જો ગ્રાહકને તેમાં કોઈ ખામી જણાય તો તે જે એક્સચેન્જ ઉપર ટ્રેડ અમલમાં મુકાઇ હોય તેના દ્વારા નિયત કરાયેલા સમયગાળામાં ખામી અંગેની જાણકારી આપી શકશે અને તેની રિસિપ્ટ સ્ટોક બ્રોકરને આપવાની રહેશે.
35. સ્ટોક બ્રોકર ગ્રાહકને ડેઈલી માર્જિન સ્ટેટમેન્ટ મોકલી શકે છે. ડેઈલી માર્જિન સ્ટેટમેન્ટમાં બીજી બાબતોની સાથે સાથે કોલેટરલ ડિપોઝિટ, કોલેટરલનો ઉપયોગ અને કોલેટરલ સ્ટેટસ (ઉપલબ્ધ બેલેન્સ / ગ્રાહકની બાકી રકમ) સાથે રોકડની બાબતે બ્રેક અપ, ફિક્સ ડિપોઝિટ રિસિપ્ટસ (FDR), બેન્ક ગેરંટી અને સિક્યોરિટીઝનો સમાવેશ થઇ શકે છે.
36. ગ્રાહકે એ બાબત સુનિશ્ચિત કરવાની રહેશે કે તેની પાસે કાનૂની ક્ષમતા, તેનો ઉપયોગ અને સ્ટોક બ્રોકર સાથે સંબંધ કરવામાં પોતાની ફરજો અને બાંધધરીને નિભાવવા માટે સક્ષમ છે. તમામ લેવડ-દેવડ સંબંધિત બાબતો પૂર્ણ થાય તે સુનિશ્ચિત કરવાની તમામ પ્રક્રિયાઓ થવી જોઈએ અને ગ્રાહકે આ પ્રકારના વ્યવહાર કરતાં પહેલાં પ્રક્રિયાઓને પૂર્ણ કરવાની રહેશે.

ઇલેક્ટ્રોનિક કોન્ટ્રાક્ટ નોટ્સ (ECN)

37. જો ગ્રાહક કોન્ટ્રાક્ટ નોટ ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે મેળવવાનો વિકલ્પ પસંદ કરે તો તેણે સ્ટોક બ્રોકરને યોગ્ય ઇ-મેઈલ આઈડી આપવાનું રહેશે. ગ્રાહક પત્ર દ્વારા ઇ-મેઈલ આઈડીમાં ફેરફાર અંગે સ્ટોક બ્રોકરને માહિતી આપી શકે છે. જો ગ્રાહકે ઇન્ટરનેટ ટ્રેડિંગનો વિકલ્પ પસંદ કર્યો હોય તો તેણે ગ્રાહક આધારિત યુઝર આઈડી અને પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને સિક્યોર એક્સેસ દ્વારા ઇ-મેઈલ આઈડીમાં બદલાવ અંગેનું સૂચન આપવું જોઈએ.
38. સ્ટોક બ્રોકરે એ બાબત સુનિશ્ચિત કરવાની રહેશે કે ઇ-મેઈલ દ્વારા મોકલવામાં આવેલા તમામ ECN ડિજિટલ રીતે સહી કરેલા, એનક્રિપ્ટ, નોન-ટેમ્પરેબલ અને IT એક્ટ, 2000ની જોગવાઈઓનું પાલન કરતાં હોય. જો ECN ઇ-મેઈલ દ્વારા એક એટેચમેન્ટમાં મોકલવામાં આવ્યું હોય તો એટેચ કરેલી ફાઈલ પણ ડિજિટલ સિગ્નેચર સાથે, એનક્રિપ્ટ અને નોન-ટેમ્પરેબલ હોવી જોઈએ.
39. ગ્રાહકે એ બાબતની નોંધ રાખવાની રહેશે કે સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા આપવામાં આવેલ બાઉન્સ મેઈલ નોટિફિકેશનથી કોન્ટ્રેક્ટ નોટની ડિલિવરી ગ્રાહકના ઇ-મેઈલ ID ઉપર જોવા મળશે.

40. સ્ટોક બ્રોકર એક્સચેન્જ દ્વારા નક્કી કરાયેલી પદ્ધતિ અનુસાર અને IT એક્ટ, 2000 ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવા તથા SEBI/સ્ટોક એક્સચેન્જ દ્વારા સમયાંતરે જાહેર કરવામાં આવેલા નિયમો/નિયમનો/પરિપત્રો/માર્ગદર્શિકાઓ પ્રમાણે ECN અને ઈ-મેઈલની પહોંચ સોફ્ટ અને નોન-ટેમ્પરેબલ રીતે સાચવી રાખવાની રહેશે. ડિલિવરીનો પુરાવો એટલે કે કોન્ટ્રાક્ટ નોટ મોકલતી વખતે તૈયાર થયેલા લોગ રિપોર્ટને સ્ટોક બ્રોકરે SEBI/ સ્ટોક એક્સચેન્જસના વિસ્તૃત નિયમનો મૂજબ ચોક્કસ સમયગાળા સુધી સાચવવાના રહેશે. લોગ રિપોર્ટ કોન્ટ્રાક્ટ નોટની વિગતો ધરાવતો હોવો જોઈએ કે જે ગ્રાહકને ડિલિવર થયો નથી અથવા ઈ-મેઈલ મળ્યો નથી કે બાઉન્સ બેક થયો છે. સ્ટોક બ્રોકરે SEBI/ સ્ટોક એક્સચેન્જસના વિસ્તૃત નિયમનો અનુસાર નિયત સમયગાળાની અંદર બાઉન્સ મેઈલની રિસિપ્ટ મેળવવાનું સુનિશ્ચિત કરવા માટે શક્ય હોય તેટલાં પ્રયત્નો કરવા જોઈએ.
41. જે ગ્રાહકે ઇલેક્ટ્રોનિક માધ્યમ દ્વારા કોન્ટ્રાક્ટ નોટ મેળવવાનો વિકલ્પ પસંદ કરતા નથી તેમને સ્ટોક બ્રોકરે સતત ભૌતિક રીતે કોન્ટ્રાક્ટ નોટ મોકલવાની રહેશે. જ્યારે ગ્રાહકને ECNની ડિલિવરી ન થઈ હોય અથવા ગ્રાહકના ઈ-મેઈલ ID દ્વારા તેને નકારી દેવામાં (ઈ-મેઈલ બાઉન્સ થવા) આવ્યું હોય ત્યારે સ્ટોક બ્રોકરે SEBI/ સ્ટોક એક્સચેન્જસની માર્ગદર્શિકા હેઠળ ચોક્કસ સમયગાળામાં ગ્રાહકને ભૌતિક કોન્ટ્રાક્ટ નોટ મોકલવાની રહેશે અને આ પ્રકારની ભૌતિક કોન્ટ્રાક્ટ નોટની ડિલિવરીનો પુરાવો સાચવવાનો રહેશે.
42. ગ્રાહકને ECNની વિગતો મોકલવાની સાથે-સાથે સ્ટોક બ્રોકરે વેબસાઈટ ઉપર પણ ECNની વિગતો પ્રસિદ્ધ કરવાની રહેશે, ગ્રાહક વેબસાઈટ ઉપર પણ સુરક્ષિત રીતે આ વિગતો જોઈ શકે તે માટે ગ્રાહકને યુનિક યુઝર નેમ અને પાસવર્ડ આપવાનો રહેશે, આ સાથે ગ્રાહક ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે કોન્ટ્રાક્ટ નોટ સેવ કરે અને/અથવા તેની પ્રિન્ટ આઉટ લઈ શકે તેવો પણ વિકલ્પ આપવાનો રહેશે.

કાયદો અને અધિકાર ક્ષેત્ર

43. આ દસ્તાવેજમાં ઉલ્લેખ કરાયેલા ચોક્કસ હક્કો ઉપરાંત સ્ટોક બ્રોકર, સબ-બ્રોકર અને ગ્રાહક અન્ય હક્કો પણ અજમાવવાના હકદાર છે અને જે એક્સચેન્જસમાં ગ્રાહકે ટ્રેડ કરવાનું પસંદ કર્યું હોય તેના નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો તેમજ SEBI દ્વારા નિયમો અને નિયમનો હેઠળ જાહેર કરાયેલા પરિપત્રો/નોટિસો ગ્રાહક અને સ્ટોક બ્રોકરને લાગુ પડે છે.
44. આ દસ્તાવેજની જોગવાઈઓ હંમેશા સરકારના જાહેરનામા, અન્ય નિયમો, નિયમનો, માર્ગદર્શિકાઓ અને SEBI દ્વારા જાહેર કરાયેલા પરિપત્રો/નોટિસ તેમજ જ્યાં ટ્રેડ અમલમાં મુકાઈ હોય તે સંબંધિત સ્ટોક એક્સચેન્જના નિયમો, નિયમનો અને પેટા-નિયમોને આધિન છે અને તે જે-તે સમયે લાગુ રહેશે.
45. સ્ટોક બ્રોકર અને ગ્રાહક આર્બિટ્રેશન એન્ડ કન્સિલેશન એક્ટ, 1996 હેઠળ આર્બિટ્રેટર(સ) દ્વારા લેવાયેલા નિર્ણયને સ્વીકારવા બંધાયેલા છે. જો કોઈ પક્ષને આર્બિટ્રેશનના નિર્ણયથી સંતોષ ન થાય તો સ્ટોક એક્સચેન્જસની અંદર જ અપીલ કરવાની જોગવાઈ પણ છે.
46. આ દસ્તાવેજમાં ઉપયોગમાં લેવાયેલા શબ્દો અને પ્રતિક્રિયાઓ કે જેને અહીં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં નથી આવ્યાં, પરંતુ તેનો મતલબ એક્સચેન્જસ/SEBI દ્વારા જાહેર કરાયેલા નિયમો, પેટા-નિયમો અને નિયમનો તેમજ પરિપત્રો/ નોટિસના પ્રમાણે જ થશે.
47. સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા પોતાની મેળે ઉમેરવામાં આવેલા દરેક કલમ/દસ્તાવેજો એક્સચેન્જસ/SEBIના નિયમો, નિયમનો/નોટિસ/પરિપત્રોથી વિપરીત હોવા જોઈએ નહીં. આ પ્રકારના જાતે ઉમેરવામાં આવેલી કલમો/દસ્તાવેજ(જો) 15 દિવસની અગાઉની નોટિસથી બદલી શકાય છે. એક્સચેન્જસ/SEBI દ્વારા હક્કો અને ફરજોમાં કરાયેલા કોઈપણ પ્રકારના બદલાવ અંગે ગ્રાહકનું ધ્યાન દોરવાનું રહેશે.
48. જો સેબીના નિયમો અને નિયમનો અથવા જ્યાં ટ્રેડ અમલમાં મુકાઈ હોય તે એક્સચેન્જસના પેટા-નિયમો, નિયમો અને નિયમનોમાં પક્ષોના હક્કો અને ફરજોમાં કોઈપણ પ્રકારના ફેરફાર અથવા બદલાવ કરવામાં આવે તો આ દસ્તાવેજમાં દર્શાવેલા હક્કો અને ફરજોમાં પણ તે ફેરફારો અથવા બદલાવને સમાવિષ્ટ કરવામાં આવશે.

સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા ગ્રાહકને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવતી ઈન્ટરનેટ અને વાયરલેસ ટેકનોલોજી આધારિત ટ્રેડિંગ સુવિધા (“**હક્કી અને ફરજી**” દસ્તાવેજ(જો)માં ઉલ્લેખ કરાયેલી તમામ કલમો લાગુ પડશે. વધુમાં, નીચે દર્શાવવામાં આવેલી કલમો પણ લાગુ પડશે.)

1. સ્ટોક બ્રોકર વાયરલેસ ટેકનોલોજીના ઉપયોગ દ્વારા ઈન્ટરનેટ બેઝ્ડ ટ્રેડિંગ (IBT) સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે લાયક છે, જેમાં મોબાઈલ ફોન, લેપટોપ સહિત ડેટા કાર્ડ કે જેમાં ઈન્ટરનેટ પ્રોટોકોલ (IP)નો ઉપયોગ થાય છે તેનો સમાવેશ થાય છે. સ્ટોક બ્રોકરે વાયરલેસ ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી ઈન્ટરનેટ બેઝ્ડ ટ્રેડિંગ/સિક્યોરિટી ટ્રેડિંગ સંબંધિત SEBI અને એક્સચેન્જ સ દ્વારા સમયાંતરે નક્કી કરેલી તમામ બાબતોને પરિપૂર્ણ કરશે.
2. ગ્રાહક સિક્યોરિટીઝમાં રોકાણ/ટ્રેડિંગ કરવાની ઈચ્છા ધરાવે છે અને આ હેતુ માટે કે ઈન્ટરનેટ આધારિત ટ્રેડિંગ સુવિધા અથવા વાયરલેસ ટેકનોલોજીના ઉપયોગ દ્વારા સિક્યોરિટીઝમાં ટ્રેડિંગ કરવાની ઈચ્છા રાખે છે. સ્ટોક બ્રોકરે ગ્રાહકને સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT સર્વિસ ઉપલબ્ધ કરાવવી જોઈએ અને એક્સચેન્જ/ SEBI દ્વારા નક્કી કરાયેલા નિયમો પ્રમાણે સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT વેબસાઈટ ઉપર મૂકવામાં આવેલી શરતો અને નિયમો તેમજ SEBI/એક્સચેન્જ સની જોગવાઈઓ અનુસાર ગ્રાહકે સ્ટોક બ્રોકર્સ IBTનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.
3. સ્ટોક બ્રોકરે વાયરલેસ ટેકનોલોજી/ઈન્ટરનેટ/સ્માર્ટ ઓર્ડર અથવા અન્ય કોઈ ટેકનોલોજી મારફતે સિક્યોરિટીઝમાં ટ્રેડિંગ સાથે સંકળાયેલા વિશેષતાઓ, પરિબળો, જોખમો, જવાબદારીઓ, ફરજો અને લાયાબિલિટી સંબંધિત તમામ જાણકારીઓ ગ્રાહકના ધ્યાને લાવવી જોઈએ, આ ઉપરાંત ગ્રાહક દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી અન્ય ટેકનોલોજી અંગે સ્ટોક બ્રોકર દ્વારા ધ્યાન દોરવું જોઈએ.
4. સ્ટોક બ્રોકરે ગ્રાહકને એ બાબતની જાણકારી આપવી જોઈએ કે સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT સિસ્ટમ પોતાની મેળે પ્રારંભિક પાસવર્ડ તૈયાર કરે છે અને તેની પાસવર્ડની નીતિ એક્સચેન્જ/SEBIના નિયમો પ્રમાણે ઘડવામાં આવી હોય છે.
5. યુઝરનેમ અને પાસવર્ડની ગુપ્તતા જાળવવા માટે ગ્રાહક જવાબદાર હોય છે અને સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT સિસ્ટમનો ઉપયોગ કરીને ગ્રાહકના યુઝરનેમ અને/અથવા પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને અન્ય કોઈ વ્યક્તિ અથવા અનધિકૃત વ્યક્તિ દ્વારા કરાયેલા તમામ ઓર્ડર અને લેવડ-દેવડ માટે ગ્રાહક સંપૂર્ણપણે જવાબદાર રહે છે. વધુમાં, ગ્રાહકને ટેકનોલોજીની અધિકૃતતા અને તેમજ વાયરલેસ ટેકનોલોજીના ઉપયોગ દ્વારા ઈન્ટરનેટ ટ્રેડિંગ/સિક્યોરિટીઝ ટ્રેડિંગ સંબંધિત કડક સિક્યોરિટીના પગલા અંગેની જાણકારી હોય છે તેમજ તેણે એ બાબતની જાણકારી પણ રાખવાની હોય છે કે ગ્રાહક પોતે અને/અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિ અન્ય કોઈ વ્યક્તિ તેમજ કર્મચારીઓ અને સ્ટોક બ્રોકરના ડિલર્સ સમક્ષ પાસવર્ડની જાણકારી આપે નહીં, તે બાબત સુનિશ્ચિત કરવાની રહે છે.
6. જો ગ્રાહક પોતાનો પાસવર્ડ ભૂલી જાય, સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT સિસ્ટમમાં સિક્યોરિટીમાં ખામી જણાય, શંકાસ્પદ ફેરફારો નોંધે, પોતાના યુઝરનેમ/પાસવર્ડ/એકાઉન્ટમાં બિનસત્તાવાર એક્સેસ થયું હોવાનું નોંધે તો તેણે આ બિનસત્તાવાર ઉપયોગની તમામ વિગતો, તારીખ, પ્રકાર અને લેવડ-દેવડ સંબંધિત તાત્કાલિક સ્ટોક બ્રોકરને લેખિતમાં જાણકારી આપવાની રહેશે.
7. ગ્રાહક વાયરલેસ ટેકનોલોજીના ઉપયોગ દ્વારા ઈન્ટરનેટ/સિક્યોરિટીઝ ટ્રેડિંગ દ્વારા ઓર્ડર આપવા સાથે સંકળાયેલા તમામ જોખમોથી સંપૂર્ણપણે માહિતગાર છે અને તેને સમજે છે. ગ્રાહકના યુઝરનેમ/પાસવર્ડના ઉપયોગથી કરવામાં આવતી કોઈપણ લેવડ-દેવડ માટે ગ્રાહક સંપૂર્ણપણે જવાબદાર છે.
8. ગ્રાહકની અરજીને આધારે સ્ટોક બ્રોકરે ઓર્ડર/ટ્રેડ સંબંધિત પુષ્ટિ ઈમેઈલ દ્વારા તેને મોકલવાની રહેશે. ગ્રાહકને એ બાબતની જાણકારી છે કે ઓર્ડર/ટ્રેડ પુષ્ટિ પણ વેબ પોર્ટલ ઉપર આપવામાં આવે છે. જો ગ્રાહક વાયરલેસ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરતો હોય તો સ્ટોક બ્રોકર ગ્રાહકના ડિવાઈસ ઉપર જ ઓર્ડર/ટ્રેડ પુષ્ટિ સંબંધિત માહિતી મોકલી શકે છે.
9. ગ્રાહકને એ બાબતની જાણકારી છે કે ઈન્ટરનેટ ઉપર ટ્રેડિંગ સાથે ઘણાં અનિશ્ચિત પરિબળો અને જટિલ હાર્ડવેર, સોફ્ટવેર, સિસ્ટમ, કમ્યુનિકેશન લાઈન, પેરિફેરલ વગેરે સંકળાયેલા હોય છે, જેના કારણે અવરોધો સર્જવાની શક્યતાઓ રહેલી હોય છે. સ્ટોક બ્રોકર અને એક્સચેન્જ આમાં કોઈપણ પ્રકારનું પ્રતિનિધિત્વ કરતાં હોતા નથી અથવા ખાતરી આપતા નથી કે ગ્રાહકને કોઈપણ પ્રકારના અડચણ વિના સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT સર્વિસ દરેક સમયે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે.
10. કોઈપણ પ્રકારે ગ્રાહક/સ્ટોક બ્રોકર/એક્સચેન્જ ખાતે લિન્ક/સિસ્ટમ ખોરવાઈ જવાને કારણે સ્ટોક બ્રોકર્સ IBT સિસ્ટમ રદ થઈ જવા, અવરોધ સર્જવા, ઉપલબ્ધ ન હોવી અથવા તે ખોરવાઈ જવા અથવા સર્વિસ અથવા એક્સચેન્જ સની સેવાઓ અથવા સિસ્ટમ અથવા પોતાના ઓર્ડર ઉપર અમલીકરણ ન થવાના કિસ્સામાં ગ્રાહકના ઓર્ડર પર અમલીકરણ ન થવાના કિસ્સામાં ગ્રાહક એક્સચેન્જ અથવા સ્ટોક બ્રોકર ઉપર દાવો કરી શકશે નહીં, આમાં સ્ટોક બ્રોકર/એક્સચેન્જ સના અંકુશમાં ન હોય તેવા કારણોનો સમાવેશ થાય છે.